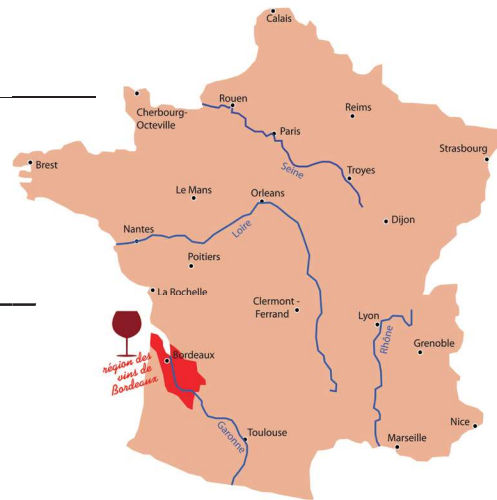


VEIN

Kevin Lilleleht: *bordoo viimased aastakäigud* – investeringuks, hoidmiseks või koheselt joomiseks?



Bordeaux kui vääriveinide alustala on punaveini poolest tuntud alates 12. sajandist, mil seda Inglismaa kuninga Henry II pulmas serveeriti. Täna tasub meil vaid mainida veinivõõrale inimesele samas lauses sõnu “investeering” ja “vein”, kui kohe automaatselt seostub sellega bordoo. Aga kas Bordeaux’ Grand Cru Classé veinid on mõistlikud investeringuobjektid või hoopis prantslaste ülehinnatud rudiment?

KEVIN LILLELEHT on Eesti Sommeljeede Erakooli sommeljeekursuse tudeng, kes on pälvunud ASI (Rahvusvaheline Sommeljeede Assotsiatsioon) Level 1 taseme ning 2021. aasta Eesti ja Baltikumi parima noorsommellee tiitli. Kevin töötab Tallinna Lennujaama veinibaaris Rosin ning on veini-investeeringufondi WineFortune veiniekspert.

Kliimamuutused tõstavad alkoholitaset

Olgugi et viimased kolm bordoo aastakäiku on tituleeritud legendaarseks trilooigiaks, leiab esimese murekoha pudeli sildilt. 90ndate parimatel aastakäikudel seisis etiketil alkoholitase 12,5%, viimastel aastakäikudel on tavapärase kohata numbrit 14,5%, mis viitab märkimisväärsele stiilmuutusele. See pole tekkinud sisetisest progressiivsusest, vaid

paratamatult kliimasoojenemise tagajärjel. Bordeaux’s on päikest ja sooja rohkem ning marjade optimaalne suhkrutase saavutatakse liiga vara. Samas on marjad fenoolset küpsuselt veel kibedad ja toored. Sel põhjusel toimub korje endiselt septembri keskpaigas Merlot’le ning oktoobri alguses Cabernet’dele. Tanniinid, antotsüaniinid ja paljud teised maitseid kandvad ühendid on marjas saanud küpseks, ent selleks ajaks on suhkrusisaldus

marjades liiga kõrge. Tulemuseks on suure alkohoolsusega, domineeriva marjasusega ja vähese happesusega punaveinid, alkohoolsus ja marjasus pehmedavad bordoole omaseid karne tanniine. Vein meenutab rohkem Uue Maailma 5–10-aastase arengupotentsiaaliga igapäevaveine kui 30–50-aastase potentsiaaliga elegantseid, tasakaalus ja nüansirohkeid Bordeaux’ tippe.

Kas bordoost on saanud igapäevane lauavein?

Siinkohal tasub minna paar sammu tagasi ning analüüsida varasemat olukorda. Meenutame aastat 1976, mil toimus kurikuulus Pariisi hindamine. Komisjon andis pimedegustatsioonil hindeid Bordeaux’ ja California tippveinidele, võidu viisid koju just USA veinid, mis olid marjasamad ja alkohoolsemad. Tulemustest vapustatud žüriiliikmed põhjendasid juhtunut sellega, et USA veinid olid küll joomisküpsed, kuid jäid arengupotentsiaalilt märgatavalt Bordeaux’ omadele alla. 2006. aastal korraldati uus hindamine, kus hinnati samu kultusveine, ning tulemused olid veel ülekaalukalt USA veinide kasuks kaldu.

Kindlasti ei tohiks unustada asjaolu, et paljude tänaste Napa oru kultusveinide, näiteks Opus One’i ja Screaming Eagle’i valmimise juures on olnud Bordeaux’ önoloogid, mis tõestab, et teadmisi ning oskusi praeguste kliimamuutustega toime tulemiseks on neil piisavalt. Üks mõjukamaid neist on Pomerolist pärit önolog Michel Rolland, kelle teadmised muudavad iga tema teenuseid osta jaksava veinimaja käekäiku. Hea näide on viienda kasvu Chateau Pontet-Canet, mis enne 1999. aastat pälvis kriitikutele vaid

keskpäraseid hindaid, parimatel aastatel 90–92 punkti. Pärast Rollandi palkamist 1999. aastal on aga 90–92 punkti olnud madalaimad hinded ning Pontet-Canet on praegu investoreite seas üks populaarseim Bordeaux' investeerimisvein.



Kuidas suhtub järelturg bordsse?

Statistika järgi moodustas 2010. aastal bords peaaegu 70% järelturu tehingutest, nüüdseks on see langenud 40% kanti. Kas sellest võiks teha kiire järelduse, et bords on uppuv laev? Siinkohal tasub arvesse võtta, et tehingute arv on mitmekordistunud ning bords roll investeerimisportfelli paigutuses on muutunud.

Suurimad mõjutajad on olnud Itaalia ja Burgundia veinid, mis on viimasel kümnendil teinud läbi kohati krüptorahale omaseid hinnatõuse. See on turule meelitanud palju klassikalisi investoreid. Bords on jäänud hoidma turust kolmandikku ning saanud veiniportfelli stabiilseks nurgakiviks.

Vaadates bords tehinguid, on selge, et enamik neist tehakse joomisküpsete aastakäikudega, *en primeur*ina ostetud või äsja pudeldatud veinidega. Statistiliselt ei ole aina väheneva saagikuse juures ülipikk arengupotentsiaal positiivne aspekt, kuna enne joomisküpsete saavutamist tehakse tehinguid paarikümne aasta vältel minimaalselt. Samas tõestab statistika, et küps bords on endiselt suures nõudluses, kuigi turul domineerivad veinid, mis on nauditavad ka noorelt või n-õ teismeeas, eelkõige Toscana, Burgundia ja Champagne'i veinid.

Veini järelturu hinda mõjutavad tegurid

Peamine järelturu hinda mõjutav tegur on kriitikute hinded. Seejuures on märgilise tähtsusega ka järelhindamised, mis võivad mõjuda nii

positiivselt kui negatiivselt, ning aastakäigu maht turul. Need mõjurid peegelduvad kenasti ka järelturu hindades, kus viimase aasta hinnakasvu on eest vedanud Champagne'i piirkond, mille pudelid juuakse suuresti ära paari aasta jooksul peale turule saabumist. Seetõttu on šampanja investorite silmis kiire teenimisallikas. Vastukaluks on Bordeaux üks stabiilsema hinnaga piirkondi, mille puhul esimese 10 aasta jooksul on näha vaevu inflatsiooni ületavat hinnamuutust ning mis hakkab ära tasuma alles 20–25 aasta pärast. See on selges korrelatsioon Bordeaux'le omase joomisaknaga.

Samas Napa oru veinide tarbimine algab juba 5–6 aasta pärast, tagades väga ühtlase (12–14%) aastase hinnatõusu ning suuremad hinnahüpped leiavad aset alles 30 aasta pärast.

Viimased aastakäigud kui bords renessans

Tänapäeva maailmas peab kõik olema järjest kiirem ja kasumlikum, see väljendub ka vääriveinide turul. Seetõttu on elutempo kiirenemisega sammu pidanud ka "tasaja targu perfektsuseni" stiiliga bords langus. Jätkates vanaadel radadel, näeksime järjest vähem Bordeaux' veinidega kauplemist, mis toodangu mahtude juures ei suudaks veinimõisaid ära elatada. Reaalsuses näeme järjest enam Bordeaux' veinide moderniseerimist. Muutunud kliima, mis nõuab küll rohkem oskusi toimetulekuks, võimaldab lõpuks ka

Bordeaux's orgaanilisi ja biodünaamilisi praktikaid jätkusuutlikult viljeleda, mis toob enam fookusesse pinnase tähtsuse Bordeaux' *terroir*'i mõistesse.

Kuigi täna püsivad kriitikute hinnangud punaveini joomisvalmiduse osas veel kahe kümnendi lähedal, siis järelhindamistel saavad "joomiseks valmis" hinnanguid järjest nooremad aastakäigud ning see hakkab järgmisel kümnendil ka järelturgudel bords elu sisse puhuma. Lisaks tuleb lõpptarbijaal järjest tihedamini valida samas hinnaklassis mitmesaja-aastase ajalooga 2nd Grand Cru Classé või paarikümneaastase tegevusajaga vähemtuntud Super-Toscana veini vahel.

Kas bords viimased aastakäigud on sobilikud kiirelt tarbimiseks? Jah, oma stiililt on nad joomiskõlblikud juba noorelt. Kas seepärast on nad kaotanud investeerimis- ja arengupotentsiaali? Vastupidi – see teeb bords trendikamaks ning varasem tarbimine kutsub esile kiirema hinnatõusu, mis toob omakorda kaasa investorite huvi.

Sarnaselt nagu magus šampanja muutus vähetähtsaks nišitooteks, peame me madala alkohoolsuse ja robustsete tanniinidega bords tasapisi hüvasti jätma. Bords on teemas taassündi, uus stiil sarnaneb suuresti Napa oru tippveinidega. Bords puhul tasub viimaste aastakäikude arengupotentsiaali ja järelturu käitumist prognoosida Napa veinide käitumisele toetudes. **E**



Kvaliteetaeg parimas seltskonnas

Telli Edasi paberajakiri aastaks 49.90 €

tellimine.ee/edasiorg